

ИСТОРИЧНИ ПРОЕКЦИИ И КНИГОВЕДСКИ АСПЕКТИ В ТЕМАТИЧНАТА КОНЦЕПЦИЯ НА ОБЛАСТНИЯ ВСЕКИДНЕВНИК „ЯНТРА ДНЕС“

д-р Стела Асенова

1. Технологични параметри на изданието и неговите приложения.

Мениджърски и редакционен екип

Регионалният областен всекидневник „Янтра днес“ се появява на великотърновския медиен пазар на 24 юли 1998 г. Излиза на формат А3, съдържа 8 страници текст, снимков и рекламен материал. Още с началния си старт се отличава с приятен графичен дизайн, ясно очертани и привличащи вниманието публикации. Съществени позиции още в първата годишнина заемат историческата и книжовната тема. Както всички разгледани до този момент периодични издания, така и „Янтра днес“ набляга на водещите регионални и национални новини на първите си три или четири страници, докато пета страница дава информация за културния живот в региона, публикуват се исторически и книговедски статии с научнопопулярен характер, коментари, анонси. Шеста и седма страници съдържат сервизна справочна информация. Последната осма страница поднася спортните новини и събития от старата столица. Паралелно вървят рекламни материали с разнообразен характер.

Редакционно-издателското каре е поместено в долния край на седма страница. Главен редактор на вестника е Румяна Христова; отговорен секретар – Иван Иванов, административен директор на изданието – Кирил Дянков. Отделът, който отговаря за културата, образованието и духовните ценности, включва имената на Гергана

Василева, Златина Димитрова, Сашка Александрова. Издава се от ИК „Янтра прес“ АД. Печатът се осъществява в „Абагар“ АД – В. Търново. По-късно обаче издател става „Янтрапрес“ АД с изпълнителен директор Тихомир Стефанов и главен редактор Мила Милчева. Вестникът вече се печата във великотърновската печатница „Мултипринт“, с адрес ул. „Ниш“ №5 в старата столица. От рекламите на тази печатница през 2010–2011 г. се вижда, че тя предлага отлични възможности за флексопечат, който предлага печат на разнообразни цветни рекламни материали. В най-ново време – през 2011 г. в карето се изписва, че вестникът е носител на наградите „Черноризец Храбър“ за 2008 г. и „Св. Константин Кирил Философ“ за 2009 г.

Вестникът е регистриран под международен стандартен сериен номер *ISSN 1312-8981*, изписван добросъвестно в карето на с. 11 през 2011 г. и в долния край на наборното поле на първа страница, в комбинация с шрих-кода на изданието. Графичната композиция на вестника още в заглавния комплекс отбелязва с чер шрифт заглавието „Янтра ДНЕС“ и в син цвят „областен всекидневник“. От двете страни на главата през 2011 г. върви скъпа реклама тип „уши“ – вляво правоъгълна, вдясно най-често квадратна. В предходни години обаче, напр. през 2010 г., вдясно на главата понякога се поместват и кратки отправъчни текстове за важни теми, помествани на вътрешните страници. Вестникът има делнично приложение „Справочник“ Днес“ и седмично приложение „ТВ седмица“ (то е на формат А4, в обем 16 с., с многоцветни илюстрации на с. 1 и с. 16). Във вестника биват прилагани и рекламни издания на търговски вериги хипермакети – СВА, Технополис и др. (предимно във формата на рекламен вестник, на формат А4, обем 4 до 8 с., изцяло многоцветен печат). През 2011 г., година

б, заедно с вестника и приложен към него, се разпространява „Търновски епархийски вестни“ (Периодично епархийско списание за църковна организация, изкуство и наука) на хоризонтален (албумен) вариант формат 295x205см, сроден с хоризонталния формат 600x840/8 (какъвто е напр. бр. 23, авг. 2011, год. 6).

Към 1 август 2011 г., бр. 145 (3275), в редакционно-издателското каре са включени следните отдели (направления) и отговарящите за тях журналисти: *Политика, икономика и местна власт* (Здравка Маслянкова и Марина Петрова); *Обществени и социални проблеми* (Вася Терзиева, Христо Павлов, Светослав Стефанов и Пламен Караиванов); *Култура, образование, младежки дейности* (Златина Димитрова), *Спорт* (Анатоли Петров). Изпълнителен директор е Тихомир Стефанов. Главен редактор е Мила Милчева. Вестникът има кореспондент за община Павликени в лицето на Елка Спасова (дългогодишен журналист, работила и във в. „Борба“). Трима човека обслужват отдел *Счетоводство, каса и реклама*. За *разпространението* се грижи Даниел Йорданов. Вестникът продължава да излиза в печатница „Мултипринт“ – В. Търново.

2. Исторически и книжовни теми в тематичния репертоар на в. „Янтра днес“. Рубрики и проблематика

Още през 1998 г. културният отдел излиза с публикации по въпроси на книгата и библиотечното дело. Интерес представлява статията на Златина Димитрова за отварянето на митрополитската библиотека, която от няколко години е затворена за посетители¹. Репортерката от културния отдел на вестника припомня за ценния и богат богословски фонд, „който може да съ-

перничи на този в Рилски манастир“. Съобщава се за уникални богослужбени книги като „Цветен триод“ от 1574 г. на дякон Кореси, *Миней* на влахобългарски език, създаден в края на XVII век, за редки книжовно-исторически ценности, сред които и ръкописът на фермана за построяването на Килифаревския манастир, ръкописите на Лекарственика и Псалтикийния требник на отец Матей Преображенски – Миткалото. Особен интерес сред познавачите е „Неделник“ на Софроний Врачански, със запазените издания от 1806, 1856 и 1865 г.

По повод на 90-годишния юбилей от обявяването на Независимостта във Велико Търново водеща статия на първа страница² дава информация за събитията, свързани с Манифеста на Фердинанд Сакскобургготски, като съществено внимание се обръща на изложбата на непознати фотографии, документи и спомени, лични вещи и предмети на участниците. В изложбата се показват фотографии, които отбелязват Независимостта години по-късно и са непознати за обществеността.

В историческата рубрика „Корени“ Тянка Минчева продължава темата за Независимостта³. За Деня на народните будители 1. XI. 1998 г. културната страница, подготвена от Гергана Василева, открива новата книжовна рубрика „Предпочетено“, която дава насока към книги на литературоведи от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“⁴. Представено е изданието с книговедски характер, „Аджарските книжовници и илюстратори от XVII век“ от Невяна Дончева-Панайотова (В. Търново, издателство „Абагар“, 1998). Монографията впечатлява със солиден научен текст и с графично оформление. В изследването се представя книжовно-преписваческото и орнаментално-илюстраторското дело на книго-

ЯНТРА ДНЕСДен на будителитеВторник, 1 ноември 2011 г. 6

Първата у нас сграда за библиотека, музей и галерия е построена във В. Търново

Първата в България сграда за библиотека, музей и художествено галерия е построена във Велико Търново. Днес, в тази сграда с уникален архитектурен се помещават Археологическият музей и Ротманска библиотека „Г. Г. Славейков“, а икът на неговото изграждане принадлежи на ордена търновци. На 13 февруари 1913 г. жри под ръководството на арх. Ниско, на Балканов спомогнаше удоволство с първа награда проект „Меломона“. За неговата реализация са отворени 15 дворни места на обща стойност 600 злат. за Малцина знаят, че в основите на бъдещата библиотечно-музейна сграда лежат имената на Персия Ангелова и Дарина Кларчева, сестри на известния писател, критик и публицист Давид Кларчев. Водени от завещанието на своя брат, Дарина оставяла само-единствено условие – мястото да послужи за построяването на библиотека.

Дариничното е сред големите добродетели на търновци преди десетилетия. Изграждането и поддръжката на първи, училища, читалища, общински, бонификации до

писците от седемнадестото столетие от с. Ад-жар (дн. Свежен), Калоферско.

На културната страница на вестника в един от ноемврийските броеве са поместени няколко публикации, свързани с един от изтъкнатите и преведени доста усърдно у нас писатели, Паулу Коелю. В първата статия, озаглавена „Романите на магьосника Коелю тръгват към българския читател от В. Търново”, Румяна Начева дава характеристика за творчеството на португалския писател⁵. Той е носител на ордена „Рио Бранко”, съветник към ЮНЕСКО и според сп. „Нувел икономист” се нарежда сред най-добрите 15 популярни романисти на планетата ни. Една от книгите му, бестселърът „Алхимикът”, е преведена на 40 езика и разпространена в над 100 държави. Името му е популярно у нас благодарение на преводача Даниела Петрова, която е преподавател във Великотърновския университет. Писателят получава още повече признателността на българските си читатели от старата българска столица с автентичен автограф върху корицата на новото издание „*Петата планета. Роман за неизбежното*” (С., Обсидиан, 1998). Втората публикация е интервю с преводачката на новата книга на португалския писател. Тя казва в интервюто си за П. Коелю: „Останах омагьосана от срещата си с прозата на големия писател”⁶. Третата публикация е интервю с книго-разпространителката Р. Михова, която накратко характеризира Паулу Коелю: „Поразиха ме неговата човешина и магнетизъм”. Цитирани са някои думи на писателя пред читателите на вестник „Янтра днес”: „*Всяка моя книга е буквичка към Бога*”⁷.

Статията „Цветен сборник с историята на ВТУ” от Таня Йорданова представя луксозно издание, съдържащо 100 страници и отпечатано по повод 35 години от създаването на Великотърновския университет. Проспектът е отпечатан в ИПК „Абагар”⁸.

През следващата календарна 1999 г. „Янтра днес” запазва облика си на регионално всекидневен издание. Представя се обновен графичен облик и предлага на читателите още интересни публикации – от 8 страниците стават 12, като в тях се открояват ясните и полезни информационни бележки, статии, рубрики и тематични отдели с политически, икономически и културен харак-

тер. Увеличава се територията за търговски обяви и пресреклама.

По повод 145-годишнината от рождението на Стефан Стамболов, статията на доц. д-р Георги Н. Митков поднася на аудиторията на „Янтра днес” възможност да се опознае личността на бележития български държавник. Стамболов се извисява не само като революционер-идеолог, а като водеща политическа фигура, в чийто ръце по-късно лежи бъдещето на страната ни⁹. Изтъкнат русофоб, бележитият търновец ясно показва, че българският народ трябва самостоятелно да продължи политическия си живот, да не позволя на Великите сили да се месят и налагат мнението си. Той е и сред малцината българи, „предусетили края на комплекса за малоценност, характерен за българския народ. Макар и малък по територия и демографски признак, той заслужава за живее без попечителство”.

Коментарът на Цветана Генчева от Регионален исторически музей – В. Търново, откроява значимата роля на историческата тема във вестника, среща читателите за първи път с уникална проблематика, недокосната от останалите медии¹⁰. Историческите извори за приемането на първия здравен закон у нас говорят как д-р Евстати Андонов (1844–1926); д-р Константин Бонев (1837–1882); д-р Васил Берон (1824–1921 г.); д-р Михайл Петков Калпаков (1848–1907 г.); д-р Минчо Д. Цачев (1847–1919); д-р Георги Сарафов (1848–1915) и д-р Алекси Христов (1848–1913 г.) участват като делегати в Учредителното събрание през 1879 г. и в дебатите за „*Временните правила за устройство на медицинското обслужване в България*”¹¹. „Правилата” определят медицинско-санитарната работа да се ръководи от Медицински съвет, назначен със заповед № 38 от 18 май 1879 г. Като участници в Учредителното събрание, търновските лекари са поканени да станат членове в този съвет. С участието си в него те вземат важни решения за бъдещето медицинското обслужване в младата българска държава.

Историческата рубрика „Памет” дава поредица от публикации по повод *120 години от Първия български парламент*¹². Интерес сред тях е статията на Тянка Минчева „В Търново се туряше началото на нова ера”, която запознава с работата на Учредителното събрание и разкрива най-интересните моменти при изработването на Търновската конституция, както и водените спорове

между делегатите за нейния бъдещ облик. Към публикацията са влючени факсимилета на приложените гравюри, които изработва художникът Владимир Коновалов „Молебният в църквата „Св. 40 мъченици” и „Откриването на Учредителното събрание”.

Книжовната проблематика включва представяне на нови заглавия. Така статията „Руски криминален роман и речник на новите думи в езика ни издава „Слово”, подготвена от културния отдел на „Янтра днес”, запознава с новоиздадени книги с художествен и учебен характер от великотърновското издателство „Слово” и варненското „Атика”. Сред откритите белетристични творби е произведението на руската писателка Александра Малинина „Не пречете на палача”, която е част от поредицата „Руски бестселър” и несъмнено придизвиква интереса на читателите на криминални романи¹³. Паралелно с това „Слово” прави седмото преиздаване на учебника „Физическа и и социално-икономическа география на България” с автори проф. д-р Дончо Дончев и доц. д-р Христо Каракашев¹⁴. Полезно справочно издание на „Слово” е „Речник на новите думи в съвременния български език”¹⁵. Съдържа 1200 нови думи, значения и словосъчетания, навлезли в езика ни след 1989 г.

Историческата тематика във вестника разкрива сведения за държавните глави от Третото българско царство. В статия е описан епизод от живота на последния български монарх: „Борис III често празнувал Великден в манастирите край Велико Търново”¹⁶. Несъмнено присъствието на цар Борис III е радвало населението от старата столица, а празникът се е превръщал в събитие за хората от околните населени места.

Във вестника се отразяват и новоизлезли книги с литературно-историческа тематика, включени в репертоара на издателство „Слово”¹⁷.

От брой 142, 23–25 юли 1999 г. „Янтра днес” вече се отличава с актуализиран графичен дизайн – многоцветен печат предлагат първа и последна страница. Водещите заглавия са в синьо, жълто, червено и черно. Цветните реклами също внасят допълнителен илюстрационен акцент. Изданието започва да излиза в цели 16 страници, изпълнени с актуални новини, любопитни четива, тематични страници, разнообразие от рубрики, с интересна пресреклама. Снимките във вътрешността на вестникарското книжно тяло са черно-бели, но пък не само допълват текста,

а служат за успешен навигатор и портал към съответните тематични профили. Целта е читателят да бъде заинтригуван първо визуално, чрез поднесените снимков материал, после и чрез текста. Издателският екип на всекидневника обаче не се променя.

В августовските броеве на вниманието на читателите е статията „**Речник на „еднакви-те”, но различни думи написаха слависти от Белград и В. Търново**”¹⁸. Публикацията е по повод „Сръбско български речник. Тематичен. Ономичен”, съставен от Ценка Иванова и Мариана Алексич, и издаден от великотърновското издателство „Пик”. На книжния пазар във Велико Търново се появява и важен труд, свързан с модерните комуникации¹⁹. Според автора на отзива, книги от такава естество са голяма рядкост. „Английско-френско-немско-руско-български речник на стандартните термини по информационни технологии”, чиито съставител е Живко Паскалев, съдържа 2500 позиции в следните области: технически средства, програмиране, защита на данните, текстообработка, изкуствен интелект, автоматизация в проектирането. Наличието на издание от подобен характер на книжния пазар, макар и рядко срещано, е несъмнено търсено и ценно за хората, работещи в този бранш, както и в сферата на печатните комуникации и медиите. Като носител на бързо променящите съвременни технологии, съвременният свят има нужда от подобни издания. С тях значително се улеснява работата на специалистите, бъдещите кадри в сферата на печатните медии и издателствата.

По страниците на всекидневника се прави и историческа хронология на събитията, свързани с природните катаклизми, които преживяват търновци през предходните две столетия²⁰. От хрониката читателите добиват представа за техните размери и за високата смъртност сред великотърновци.

3. Извори за книгоиздателската дейност във Велико Търново по страниците на „Янтра днес”

Интерес за изследвача-книговед представлява цялата културна страница на вестника в един от ноемврийските му броеве. Публикациите са подготвени от Сашка Александрова и Златина Димитрова. Статията „Известни литературоведи почетоха празника на „Слово”²¹ е отзвук от празника на великотърновското издателство, „в чест

на 1 000 000 тираж на поредицата „Малка училищна библиотека”.

Проведена е анкета за юбилейния тираж на великотърновското издателство: „С какво „Слово” е уникално и различно от останалите?”²²

Изтъква се и мнението на чуждестранни книгоиздатели за развитието на издателския бизнес у нас. Според Е. Павловска, представител на Руската академия на науките за Източна Европа²³, държавата трябва да помага на книгоиздаването у нас така, както това става в Русия, защото там „всички научни издания, речници и енциклопедии се дотират от държавата. Благодарение на това отстъпките достигат 50% от стойността на книгата и изданията стават достъпни.” Друг опит, от който могат да черпят родните книгоиздатели, е да не продават онези книги, които са на изложението в София, а да се подаряват безвъзмездно на различни организации, особено ако са академична литература. Такова е мнението на Дорис Мюлер, представител на Франкфуртския панаир на книгата²⁴.

Началото на 2000 г. „Янтра днес” посреща отново с книжовна тема²⁵. Рецензията е за нова книга на издателство „Габеров” с великолепно си заглавие „Шест незабравими приказки”, излезнали от перото на майсторите на приказката братя Грим – „Снежанка и седемте джуджета”; „Хензел и Гретел”; „Червената шапчица” на Шарл Перо, „Пепеляшка” и „Котаракът в чизми”. Сред имената на българските автори на приказки за деца фигурира името на търновската поетеса Стелияна Маринова, която поднася на малките си читатели един пъстър и весел свят, събрал героите от приказката ѝ „Приказен свят”. Освен с красивите си шедьоври на литературата за деца, за да внесе още по-голямо внимание и осмисляне върху приказните герои, издателят на книгата Иван Габеров, с помощта на художника-илюстратор Силвия Калоянова, спомага изданието да се възприеме още по-добре и да е на равнището на европейските издателства. Като цяло заглавието е оформено с интересен графичен дизайн и силно впечатлява.

От казаното дотук може да се заключи, че само в рамките на една календарна година от своето съществуване, регионалният всекидневник „Янтра днес” значително променя графичния си дизайн. Неговата промяна се наблюдава в разрастването на страниците от 8 на 12, а впо-

следствие от 12 на 16 страници; в по-атраktivните цветни илюстрации и рекламни материали. Независимо че изданието няма специализирани рубрики за поставяне на историческата и книжовната тема в тях, те намират място на културната страница, която обикновено е след водещите актуални регионални новини в изданието на 4 или 5 страница. Спектърът от исторически теми, които не са застъпени в останалите печатни медии в старата столица, е впечатляващ.

4. Историографски теми в представяни нови издания след 1999 г. по страниците на „Янтра днес”

В навечерието на Националния празник Трети март вестникът излиза с голям исторически коментар от университетския преподавател във ВТУ Христо Глушков²⁶. В него се прави оценка на сключения Санстефански мирен договор и границите на възродената българска държава.

Вестникът представя авторската книга „Владимир Висоцки. Стихове”, излизаща на български език 25 години след смъртта на поета с китара. Издава се от ИК „Орфей”²⁷. Изданието съдържа 21 творби, които открояват твореца като завършен поет. Творбите са писани между 1967 и 1972 г.; текстовете са фототипни и върху страниците може да се видят поправките, които Висоцки собственооръчно е правил.

Едно от интересните заглавия, представени в „Янтра днес”, което се появява на търновския книжен пазар, е книгата „Бунтари и авантюристи в Средновековна България” на доц. д-р Пламен Павлов от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”. Читателите на вестника се запознават предварително с нея със заглавието на анонса за нейното излизане „Разказ за бунтарите и авантюристите в Средновековна България”²⁸. Книгата е представена пред читателите от старата столица на 16 октомври 2000 г. Монографията е издадена от издателство „Абагар”.

Вестникът съобщава и за нов белетристичен сборник с детски и анималистични творби на виден писател, роден в старата столица: „Книгата-тетрадка с разкази на Емилиян Станев издаде „Слово”²⁹.

Може да се обобщи, че през 2000 г. „Янтра днес” се стреми да извлече най-доброто в историческата и книжовна проблематика от Великотърновския край. Със своя добре направен подбор на публикациите се цели те да бъдат

стойностни, полезни и несъмнено полезни и интересни за читателите.

5. Издатели, поредици и книги по страниците на „Янтра днес“ (2001–2002)

През първата половина на 2001 г. по-важно място заема представянето на великотърновския книжен пазар на новия рекламно-информационен справочник „Кой какъв е в Централна и Северна България“³⁰. Книгата излиза от името на софийската издателска къща „Парнас“. Включва информация за градовете В. Търново, Силистра, Русе, Разград и други населени места от този регион. Справочникът дава информация за всички социални сфери на обслужване, в това число за функциониращи предприятия. В цветни приложения са представени фирми със значима за съответната територия дейности. В раздела за издателската дейност се открояват регионалните печатни медии, в това число и „Янтра днес“.

В периода април – юни с. г. вестникът насочва вниманието си към водещите политически новини, рубрики, статии, коментари и акценти с приближаването поредните парламентарни избори в страната.

Непосредствено след отшумяването на политическите събития и формирането на новото правителство на Симеон Сакскогургботски, „Янтра днес“ отново се връща към книговедската тема. Първото заглавие, което намира място, е новото справочно издание на Ангел Цураков „Енциклопедия на правителствата на България. Хронология на политическия живот 1879–2001“, осъществена от ИК „Петър Берон“. Повече за новото издание читателите научават от проведеното интервю с автора на книгата, озаглавено „Повечето български политици имат къса памет“³¹.

Интерес представлява интервюто на Румяна Начева с доц. д-р Багрелия Борисова, преподавател във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, озаглавено „С белгийски респект към традициите и холандско модерно мислене ще стигнем по-бързо до Европа“³². Тук се очертава приносът към изучаването на нидерландски език във Великотърновския университет, а също така запознава българския читател с едни от най-добрите произведения от белгийската култура и литература. От интервюто става ясно, че под редакцията на доц.

Б. Борисова излизат двете книжни поредици „Белгия“ и „Холандия“. От 1995 г. те започват да се издават успешно от великотърновското издателство „Пик“. Много от книгите в поредиците са предимно сборници, антологии, романи, поезия и за първи път чрез тази издателска инициатива са представени на българския пазар. Читателите у нас се докосват до непознатата култура и книжовност и чрез излезлия сборник „Вечерта на розата“, посветен на 100-годишнината от смъртта на фламандския класик Хидо Хезеле.

Издание, което е обединено в обща книга и което читателите очакват с нескрит интерес, са двете най-добри творби на българския писател Георги Марков „*Портретът на моя двойник*“ (1966) и „*Жените на Варшава*“ (1968). Книгата излиза благодарение на издателство „Слово“ близо 30 години след издаването им за първи път. Те са част от поредицата „*Нова българска библиотека*“³³.

Познатата на търновската общественост авторка на рецензии за нови книги Бисера Дживодерова в нова публикация показва „Българските литературни класици, представени от „другъгъл““³⁴, разглеждайки нови издания на издателство „Слово“.

Благодарение на добрата работа в културния отдел на вестника, анотираниите и рецензираните книжни заглавия са с висока стойност, а публикациите биват поднесени интригуващо, като нерядко се дава обективна оценка върху научната или художествената стойност на даденото издание или библиотечна поредица.

6. Нови теми, нови идеи и проблеми в книжовността и историчността на изданието през 2003 г.

През 2003 г. „Янтра днес“ търси отговор на нов въпрос – за функционирането на издателския бизнес и съвременния мениджмънт на издателство, от което се очаква да постигне високи творчески и финансови резултати. На този въпрос за първи път опитва да намери отговор Бисера Дживодерова в рецензията „*Лесно ли се управлява издателство*“³⁵. Отговора тя намира при главния редактор на Университетското издателство „Св. св. Кирил и Методий“ д-р Лъчезар Георгиев, който представя излязлата наскоро книга „*Управление и маркетинг на книгоиздателската дейност*“, която се издава от

университетската институция през 2002 г. От приложения материал читателите научават, че книгоиздателският бизнес у нас има дълголетна традиция, но едва след 1989 г. той постига истински апогей от *пазарен характер*, следствие от създаването на множество частни издателства и ликвидирането на плановата социалистическа икономика в издателската индустрия. Книгата е основана на множество проучвания върху търговския национален и международен пазар на книгата, където в условия на лоялна и нелоялна конкуренция редица заглавия – като бестселъри и касови книги, се оказват издигнати или смазвани в зависимост от това, каква може да е политиката на едно издателство. Именно тук Л. Георгиев изследва сложните процеси при книгоиздателския бизнес и съчетава в книгата си, по мнението на Б. Дживодерова, „*историята и теорията на този проблем*”. В изданието читателите имат възможност да се запознаят с всички фактори и елементи в маркетингова дейност, с комуникацията между автор и издател, като се насочи вниманието им към всички онези съвременните аспекти, чрез които ще се стигне до желания успех.

Б. Дживодерова представя и ново заглавие „Речник по риторика – 150 аргумента на оратора” на издателство „Парадигма” (същото издателство търгува с местните издателства и книготърговски обекти; притежава за известен период и собствена книжарница в старата столица на бул. „Васил Левски”, преместена днес в приземния етаж на хотелския комплекс „Етър”)³⁶. С появата на това справочно издание се цели да бъде улеснена работата на специалистите в сферата на правото, политологията и рекламата.

Историческата тема вестникът подхваща със статията на Катя Митова-Ганева по повод 60-годишнината от смъртта на Борис Трети Търновски³⁷. В нея търновската общественост се запознава с малко познатия факт, че „*повече от 7000 търновци идват на траурната церемония*” на монарха. Откроява се споменът на известния търновски журналист Матей Савов, който разказва как пристигна вестта за кончината на 28 август 1943 във Велико Търново и как *слуховете за внезапното и фаталното му заболяване*” се разнасят дни преди това. Смъртта на Борис Трети в „*страната прозвучава като предвещание за катастрофа*” в целия политически и културен живот. Несъмнено, вестта за

фаталния край на владетеля силно е повлияла на търновци и ненапразно за погребението на царя се стичат хиляди жители от старата столица, водени от всенародната болка и тъга: „*В нощта като черни крила на фантастични нощни переруди се развяваха черни знамена, спуснати над величествената колона на паметника на падналите за обединението на България воюващи*”. А погледът на журналиста завинаги ще запечата един момент, който той разказва след дълги години на поколенията и ще носи в себе си до края на живота си: „*Късно през нощта с наведена глава и сълзи на очи се прибирах и минах по същата улица, на която в миналото толкова пъти съм виждал засмените и лъкуващи лица на любимата Царска двойка в бавно движещия се автомобил и сияйналите от радост лица и възторжени викове лица на великотърновци...*”

А сега, в тая късна доба, всичко бе тихо като пред тъжния одър на Царя Обединител”.

Историческата тема и резултатите от археологически проучвания, свързани с Второто българско царство, са в обектива на журналистите от вестника³⁸. Коментарната статия се спира върху дискусията за името на притежателя на т. нар. Калоянов пръстен и костите, открити през далечната 1972 г., когато археолози откриват в гроб № 39 в църквата „Св. 40 мъченици” богато погребение.

В тази посока могат да се добавят и няколко разсъждения. Последвалите изследвания и анализи говорят, че на цитираното в публикацията на С. Александрова място само царското семейство е имало право да полага своите покойници и дори висшите боляри не са притежавали тази привилегия. За по-голяма достоверност са направени още проучвания и експертизи около останките. Още от самото начало се обръща внимание на внушителния ръст. Специалистите са единодушни, че през Средновековието българите не надхвърляли 170 см, а тук говорим за човек над 190 см, който от съвременниците си може да се сметне за истински гигант. По сведения на византийските хронисти като Никита Хониат, се знае, че първите Асеневци имали подобен ръст. Освен ръста се правят анализи на оцелелите през вековете останки от дрехи и материите, от които са изработени. От изследванията се заключава, че тук има присъствие на скъпа коприна, до-

несена от далечен Китай. С това се потвърждава, че не става в никакъв случай за погребение на болярин.

Мистерията около самият пръстен също дава повод да възникват някои хипотези. Освен че скъпият предмет е направен от чисто злато и тежи цели 64 грама, на него ясно се четат надписът „Калоянов пръстен”. Налице е типичният пръстен-печат, който средновековните владетели носят със себе си и подпечатват важните държавни документи и кореспонденция с други короновани глави. Калояновият пръстен е уникален още с изображението в центъра, където ясно се разграничава фигурата на животно. Едни специалисти я оприличават на лъв, други на барс или пантера. Окончателната датировка е от XIII век. Първоначално пръстенът насочва към погребение на севестократор Калоян – племенник на цар Иван-Асен II, но тази теза не издържа дълго, защото неговите владения според изворите на средновековните хронисти са в Бояна, край средновековния град Средец. Не трябва да се забравя, че лъвът в хералдическа поза е основният символ в знамената на този владетел на зелен фон и именно този символ ще бъде приет по времето на четническото движение по време на Възраждането ни. Така за пореден път всички доказателства водят и убеждават най-големите специалисти, които се занимават с този проблем като проф. Йордан Йорданов, Йордан Алексиев, Теофил Теофилов и други, че това са останките не на обикновен болярин, а всъщност те са открили една голяма за времето историческа находка – погребението на самия цар Калоян (1197–1207) Чрез сключването на Унията с Рим през 1204 г. Калоян се превръща в един от най-мошните владетели в Европейския югоизток и побеждава през 1205 г. непобедимите рицари и с това слага край на мита за непобедимите железни конници. С това се стига до извода, че това е погребението на един от най-великите владетели от средновековната история на страната ни, осъждан и критикуван от съвременниците си, но несъмнено допринесъл много в държавната и военна политика на България в края на XII–XIII век.

По-късно, в броя на „Янтра днес”, посветен на Деня на българската независимост, когато костите на цар Калоян са изложени в Археологическия музей в Търново и хиляди туристи се стичат да видят под стъклената витрина цялата експозиция на царското погребение, в печатната

медия излиза едно ново становище на археолога Константин Тотев. Статията е озаглавена „*В „Св. 40 мъченици” не е погребан цар Калоян*” с автор С. Александрова³⁹. От публикацията става ясно мнението на археолога, според когото намереният златен пръстен е „масивна златна халка, предназначава на мъж” и че в „гроб 39 не лежи царска особа” т.е. цар Калоян, а целият инвентар наподобява други погребения, отново от царската църква под № 46 и № 117, открити от археолога Вълчо Вълков.

Независимо от това, което е посочено в изданието, и че това мнение може да обърка създадените до този момент тези, всъщност то не повлиява съществено и интересът към експозицията дори се засилва. По този начин печатната медия само подпомага тя да придобие още по-голяма известност. Именно това говори и следващият редакционен материал⁴⁰. От статията става ясно, че към експозицията е проявен огромен интерес и стотици търновци са пожелали „да видят още в деня на откриването експонирането в криптата на Археологическия музей Калояново погребение”.

Така се оформя становището, че мнението на Константин Тотев е неточно, а присъствието на българската общественост е още едно доказателство за направеното археологическото откритие, че пред търновчани и гостите на старата столица наистина лежи самият цар Калоян. Възниква въпросът, ако се допускаше и най-малкото съмнение за истинската самоличност на владетеля, щяха ли в присъствието на държавници и дипломати през 2007 г. след близо четиригодишен престой на костите под стъклена витрина във Археологическия музей, тленните останки да бъдат погребани в царската църква „Св. 40 мъченици” с всички държавни почести, каквито се отдават само на един държавен глава.

Покрай двете водещи исторически теми, „Янтра днес” публикува и важна рецензия за новоизлязло справочно издание, осъществено от издателство „Слово”⁴¹. „*Българо-японски учебен речник*” – съвместно издание, подготвено от проф. Исаму Ямада и преподаватели от Великотърновския университет. Съдържа 2250 заглавни думи и фразеологизми, които най-често се употребяват в говоримия и писмения език.

„Янтра днес” представя историческата и книжовна теми през 2003 г. по-равномерно и балансирано. Налице е и разнообразие от показани

новоизлезли издания, сред които се отличава книгата на главния редактор на великотърновското университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“ по проблемите на управлението и маркетинга на книгоиздателската дейност.

7. През 2004 г. във вестника се открива нова рубрика и се представят важни университетски издания

През 2004 г. регионалният всекидневник привлича вниманието на академичната общност във Велико Търново с публикацията „Излезе монографията на почетен доктор на ВТУ“⁴². Изданието се отнася за проф. Дора Иванова-Мирчева, световноизвестен учен езиковед. На 17 септември 2001 г. с решение № 7 на Академичния съвет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ тя е удостоена с високото звание „Почетен доктор“ на Великотърновски университет за своите проноси за развитието на медиевистичната славистика. През 2004 г. нейната монография „Българският книжовен език (IX–X до XIII в.)“ слага началото на „най-новата поредица за избрани трудове на почетни доктори от великотърновската Алма матер“. Поредицата се издава от университетското издателство „Св. св. Кирил и Методий“.

По повод навършването на 150 години от рождението на видния държавник и революционер Стефан Стамболов Регионалният исторически музей получава като дарение рядка и ценна книга с висока антикварна стойност⁴³. Книгата е „Делото по заговора за убийството“, издадена през 1892 г. и се отнася до организирано срещу тогавашния министър-председател Ст. Стамболов покушение, в което не загива примирът, а неговият финансов министър Белчев. Книгата съдържа 1000 страници; 900 от тях са с протоколи от разпитите на четирима от участниците в организираното неуспешно убийство. Тя е един ценен документ, който води към истинските организатори на атентата срещу премиера и е било въпрос на време същите личности да организират нов. Днес книгата се съхранява в музей „Възраждане и Учредително събрание“ във Велико Търново и показва на поколения едни от най-мрачните страници от новата история на страната ни, както и първите опити за организирани убийства и атентати над български държавници.

От 1 април 2004 г. стартира редовната рубрика на вестника „Нови книги“. Тя представя новоиздадените заглавия и уведомява за тяхното излизане на книжния пазар. Рубриката дава най-важната и обстойна информация за изданието, под формата на кратка рецензия или отзив.

Първата представена книга е „История на Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, излязла във връзка с 40-годишнината на академичната институция⁴⁴. Издава се от великотърновското университетско издателство. Нейн автор е преподавателят от ВТУ П. Петков. Изследването се опира на фундамент от документи; обръща се специално внимание върху приноса на видни учени и преподавателите в университета, изнасят се факти за водещи специалности, за научноизследователски проекти.

В рубриката „Нови книги“ се дава отзив и за книга на писателя Георги Данаилов, осъществена от великотърновското издателство „Фабер“⁴⁵. Новото заглавие „До Чикаго и назад – сто години по-късно“, излязло през през 2004 г., съдържа творческа реплика към Алеко Константинов. Какво се е променило в наши дни? Със сигурност Ниагара! И авторът на книгата възкликва: „Толкова осезаемо се чувства човешката намеса в прородата, толкова грубо е използвана за търговия, тъй безразборно и нахално е строено наоколо, че ревят на водопадата не е вече страшен, а плачевен. Сбогом, Ниагара! Алеко наистина е бил щастливец. Той те е видял почти девствена!“

Статия със заглавие „Ереси, учения и знания от българското Средновековие“ представя новата книга на проф. д-р Донка Петканова „Старобългарска литература. Енциклопедичен речник“⁴⁶. Книгата излиза в издателство „Абагар“ през 2004 г. Изданието е насочено към широка аудитория и включва обобщителни статии за литературните жанрове, религиозните учения, ереси и знанията на средновековния българин. Речникът систематизира също данни за автори и творби, за средновековни средища на книжовната култура. Към него е приложен апарат, поясняващ литературни и палеографски термини.

Юбилеен сборник „Професорите на Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ 1963–2003 г.“⁴⁷, подобно на предходното издание за историята на университета, е посветен на 40 години от неговото създаване. Книгата включва кратки очерци за професорите от уни-

верситета, считан за достоен наследник на „*първия общославянски университет, каквато фактически е била Търновската книжовна школа*“, чието начало е положено преди 600 години.

Рецензия на Св. Стефанов „Уникален сборник издаде Централния военен архив“⁴⁸ представя книгата на директора на Централен военен архив – В. Търново, Иван Коев „*Българо-турските отношения през Първата Световна война 1914–1916 г.*“. Изданието се осъществява от столичната издателска къща „Гутенберг“ и е уникална с това, че за първи път дава поглед към непознати документи, които отразяват политическите и военни отношения между двете съседни държави през Първата световна война. Сборникът съдържа близо 700 страници и включва 260 документа, подбрани между 1000 архивни единици – секретни телеграми, заповеди, рапорти, доклади и донесения на военните аташета. „Янтра днес“ представя и ново издание на великотърновското издателство „ПИК“⁴⁹ – книгата на поета Светослав Попов „*Полет над родния край*“, едно откровение за историческото минало на неговото родно място с. Никюп и на древния град Никополис ад Иструм.

Вестникът съобщава за излизането на сборник, разкриващ общото и специфичното на цивилизациите на Гърция, Изтока и Рим“⁵⁰, издаден от Университетското издателство „Св. св. Кирил и Методий“. Академичното издание включва материали на 30 автори, свързани с историята на древните цивилизации.

От месец октомври 2004 г. „Янтра днес“ вече издава всеки петъчен брой, които включва и съботните и неделните дни, със значително увеличаване на обема – от 12 на 24 страници. Тук се включват освен актуалните политически и икономически новини, също и интервюта, коментари и анонси, свързани с проблеми на културното развитие на региона и общината. Интерес представя редовната рубрика „*Репортаж*“, която поднася на читателската аудитория важни моменти от живота в старата столица от мястото на събитието. Разширява се сервизната информация. Последните страници биват заети от водещи спортни събития.

Наблюдават се и промени в редакционния екип на областния всекидневник. Главен редактор на изданието става М. Милчева, зам.-гл. редактор

Ф. Маздрашка. Културният отдел е поверен на Ваня Паунова, Златина Димитрова и Лилия Златарска. През тази година вестникът подобрява текстовия и оптичния дизайн на материалите, а подборът на културните публикации, в случая на книжовната и историческа проблематика, е умерен, качествен и не прелива от ненужна информация.

В края на 2004 г. „Янтра днес“ представя от своите страници нови книги на великотърновски издателства и на автори от старата столица, рецензирани от Б. Дживодерова. Отзив представя преиздадената от издателство „Слово“ книга на Ив. Радев „*Столица на оцелелите*“, чието първо издание е от 1984 г.⁵¹ Регионалната медия съобщава и за излизането на книгата „*Дневниците на писателя десидент*“, също издадена от „Слово“⁵². Изданието е публикувано шест години след смъртта на писателя Йордан Вълчев. В него са включени преживявания, мнения и оценки на писателя-бунтар през годините на социализма, като се разглеждат пет периода от неговия живот – силно впечатлява написаното за неговото пребиваване в коцлагера „*Куциян*“ между 1947–1948 г. и последвалият престой в старозагорския затвор от 1958 г. Йордан Вълчев се оказва сред най-непримиримите врагове на социализма през онези години и е сред онези творци от втората половина на ХХ век, които са неудобни за властта – през периода 1972–1989 г. неговите творби и истории са насочени именно в тази посока.

С рецензия Б. Дживодерова коментира книгата „*Математическите познания на българите през VII–XIV век*“⁵³ Тя е дело на учителя по математика Минчо Бейков и се издава от великотърновското издателство „Слово“. Тук Бейков включва първата българска статия по математика от Симеоновия сборник (1072 г.) „в оригинал и превод на доц. д-р Кирил Кабакчиев със заглавие „*За количеството и за измерваните*“ с коментар към нея“. В книгата си чрез връзката с историческата наука М. Бейков прави свои открития и изяснява начините при изчисляването на архитектурните пропорции на средновековните църкви, „*какво представлява пограничният окоп „Ерексията*“, който започва от Бургас и стига до река Марица, как е направена седмолистната розетка от Плиска и др. интересни исторически и математически факти.

8. Книжовни и исторически аспекти в списването на „Янтра днес“ през 2005 г.

С публикацията „Показват в юбилейна изложба повече от 3000 руски книги“ с автор Мариана Христова⁵⁴ се информира за изложба-базар, организирана от фирма „Диктус“ за 60-годишния юбилей от победата над фашизма. Тук са представени 10 от водещите руски издателства и тяхните 3000 издания, които са от различни социални области на живота – право, изкуство, наука и техника. Уникалното тук според авторката на публикацията са 9-те тома „Православна енциклопедия“, „Златен фонд“, „Атлас на световната живопис“, „200 г. руско и световно изобразително изкуство“, нов поглед върху живота на Сталин, представена в книжна поредица.

Двайсет години творческа дейност чества писателят Лъчезар Георгиев, представяйки двете си новоиздадени книги в навечерието на 24 май: „Разкази от Дълбокото подземие“ и *Втори том* от своите „Избрани творби в два тома“, излезли през 2005 г.⁵⁵ Великогърновският писател отбелязва своята заслужена творческа годишнина, поднасяйки нови творби, както и вече публикувани произведения. Л. Георгиев е сред новото поколение писатели, но същевременно вече е и познато име на белетрист не само в старата столица, но и в страната. Неговите художествени произведения – романи, новели, разкази, художествено-документални книги, прочувания и изследвания са известни не само на широката общественост, но и на академичната общност. В публикацията се открояват неговите приноси в съвременната наука – областта на книгоиздаването, печатните комуникации и рекламата, опитът му като главен редактор на Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“. До май 2005 г. издадените му книги вече са 30, има и десетки публикации, които говорят за сериозните позиции, които заема като писател и учен. Като автор на художествени произведения, от които най-нови са новелата „Морски сънища“, книгата „Разкази от дълбокото подземие“, но и познатите му вече романи, сред които е „Карина“; както и сборниците с разкази „Час за свиждане“, „Дом на кръстопът“, „Самотна птица“, „Една нощ в Антверпен“, в новоизлезлите избрани два тома с негови произведения тези и други творби могат да се прочетат в нова

редакция. В творбите се открива магията на Балкана, от която писателят черпи творческа атмосфера; присъстват теми и сюжети, писани вследствие от неговите пътувания и срещи с чужди народи и култури – такива са например романите „Босненска рапсодия“ и „Безумна любов“, цикълът разкази „Една нощ в Антверпен“.

Вестник „Янтра днес“ среща читателите си с уникални книжовни заглавия. Те за пореден път доказват непрекъснатата нишка между книжовност и историчност. Така е статията на Златина Димитрова „Показват първата книга на Бачо Киро с автограф“⁵⁶. Издадена през далечната 1870 г., книгата е представена пред обществеността за 170-годишнината от неговото рождение. Заглавието на уникалната книга е „*Описание на село Горни Турчета и две-три народни приказчици, наредени в стихове*“, която се съхранява в читалище „Надежда“. На нея ясно личи автентичният автограф на поета и революционния деец.

Статия на Б. Дживодерова разглежда някои моменти около личността на руския император и присъствал ли е той при решаването на някои дипломатическите въпроси⁵⁷, както и каква роля има при сключването на мира по време на Руско-турската война 1877–1878 г. На този въпрос отговаря изследването на преподавателя по история от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ доц. д-р Емануил Емануилов в книгата си „Царят-Освободител“. Тук историкът от ВТУ се опира на документални източници, които са изготвени от граф Игнатиев и ген. Милютин, най-близките лица до руският владетелски дом. Изследвайки тази проблематика, Е. Емануилов открива нови непознати преписки от този период на френски език. С изследването се потвърждава тезата за непосредственото участие на императора във войната и за ролята, която ще отдаде при бъдещото решаване на т. нар. Източен въпрос, месеци след мира в Сан Стефано.

Историчност и книжовност се пресичат при представянето в „Янтра днес“ и на издания, съчетаващи добрия естетически вкус и удачното графичното оформление, включващи илюстрации в комбинация с историческа информация. С такъв характер е статията на Б. Дживодерова „Издателство „Босилков“ издаде два аблума за уникалните красоти на Велико Търново“⁵⁸. Любен Босилков, чиято идея са двете издания, представя

не само албуми с множество цветни фотографии, които са дело на фотографа Цончо Балканджиев и дават известна представа за архитектурното историческо богатство на старата столица, но читателите откриват и важна информация с исторически характер и на чужди езици.

Със статията си „Национална библиотечна конференция ще се проведе във Велико Търново“ Мариана Христова запознава в какво ще се състои научният форум⁵⁹. Четвъртата научна конференция „Библиотеки, четене, комуникации“, която се провежда през 2005 г., е на тема „Съвременни аспекти на историческата тема в българската книга“. Организатори на големия научен форум са Регионална библиотека „П. Р. Славейков“ и катедра „Библиотекознание и масови комуникации“ при ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

За първи път в разглежданата книжовна проблематика по страниците на печатните медии във Великотърновския край, читателите могат да се запознаят с историята на търновската поща. Отзивът за книгата „Вестоносци“ от великотърновския журналист Александър Русев е публикуван от сътрудника на вестника Светослав Стефанов⁶⁰. Новото издание е дело на издателство „Астарта“ и излиза през 2005 г.

Публикацията „Книга, преведена от търновка, води класациите“ има няколко елемента в журналистическия жанр – на новината, интервюто и рецензията⁶¹. Изданието „Последният тамплиер“ на Реймънд Хури, издадена от издателство „Емас-Глобус“, съобщава, че преводът, който е направен от търновката Антоанета Дончева-Стаматова, е хит сред книжните издания не една, а цели шест седмици на търговския пазар.

9. С нов облик, историческа и книжовна проблематика през 2006 г.

През 2006 г. „Янтра днес“ се отличава с подобрен графичен облик. Фотографиите и рекламните материали се композират по-удачно. Те вече не само се явяват като фон към приложените публикации, а осмислят и допълнително илюстрират повече към тях, така че, когато читателите влязат чрез снимковия материал, а после прочетат текста, откриват онази необходима симетрия, която всяко печатно издание трябва да притежава. Страниците с водещите новини, коментари и интервюта все по-отчетливо

и реално показват и анализират политическата обстановка в страната и региона. За културната страница отговарят Златина Димитрова и Мариана Христова.

От брой 117, 16–18 юни 2006 г. на същия таблоиден формат стартира допълнителното месечно приложение „*Полски Тръмбеш Днес*“⁶². Излиза предимно в 4 страници, като първата и последната са цветни, а вътрешните черно-бели. Така обемът на „Янтра днес“ значително се увеличава. В петъчния брой на вестника излиза и приложението „*Лясковец Днес*“, което се появява за първи път в брой 122 на 23–25 юни 2006 г.⁶³ Месечното приложение на общините от областта откриваме в лицето на приложение „*Павликени Днес*“⁶⁴. Друго месечно приложение, което се издава в петък, е „*Свищов Днес*“⁶⁵. Още едно ново приложение на всекидневника е „*Стражица Днес*“⁶⁶.

Нова историческа рубрика, която стартира през май 2006 г. е „*О, спомняте ли си, госпожо...*“ Тя разказва за спомените и живота на търновци преди десетилетия и за едни от най-интересните моменти в културния и общественно-политическия живот през различните десетилетия.

В следващите броеве всекидневникът съобщава за излизането на ново и интересно издание, което цели да покаже важни моменти от българската история⁶⁷. Книгата „Търновски царици“ на великотърновския университетски преподавател Пл. Павлов показва образа на средновековната царица, която е жена, дъщеря, сестра, съпруга и майка. Заобиколена от жестокия свят на войни, стремежи към територии и власт, обградена от силни или слаби владетели, смели стратегии и богопомазани патриарси, търновската царица е движещо звено в средновековната държавност. В отделно интервю авторът ще потвърди водещата роля на търновските владетелки, изтъквайки, че „Българските царици са били емаципирани“, което става заглавие и на материала⁶⁸.

По повод на 50-годишния юбилей на великотърновския писател и университетски преподавател доц. д-р Лъчезар Георгиев, репортерката от културния отдел на вестника Златина Димитрова провежда голямо интервю. Публикацията е озаглавена „Българските книги ги няма в Европа“⁶⁹. Още в първите редове читателите откриват нейния книговедки характер. Писателят

прави кратка равностметка на белетристичното си творчество чрез новоиздадената авторска книга – новелистичния сборник „Стихия“. В новелите присъстват и реални прототипи, и герои, които са част от реалният живот на съвременника. В интервюто писателят с горчивина изтъква, че българската книга липсва в някои големи европейски библиотеки; че тя е непозната за четящата общественост. Ако има отделни екземпляри, то това са имената на български литературни класици като Вазов и Йовков. Л. Георгиев дава пример с фламандския гр. Льовен в Кралство Белгия, където се намира най-големият католически университет в света, а там половината от Славянския отдел на университетската библиотека е пълен с македонска литература и само малцина български автори. В разговора се засяга и темата за съвременното българско книгоиздаване, за трудностите, с които се сблъскват авторите и издателите, особено с неравнопоставената конкуренция в лицето на преводната чужда литература.

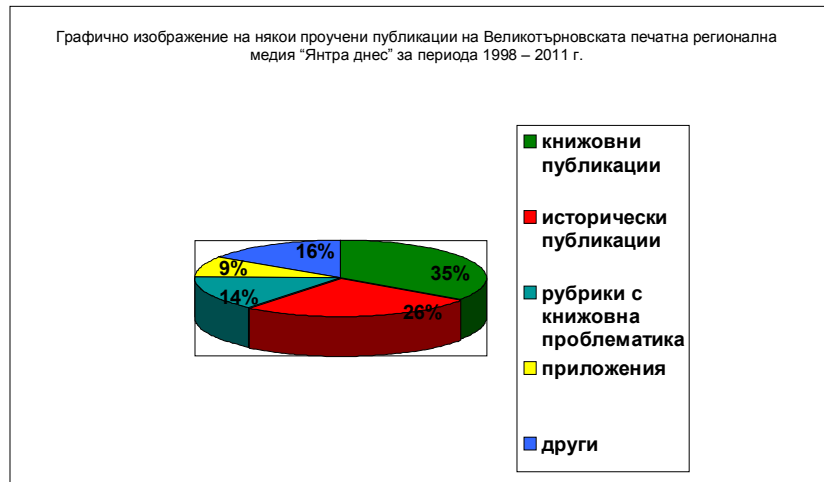
10. Отразяването на библиографски, книговедски и исторически издания трасират тематичната линия на „Янтра днес“ през 2007–2009 г.

За прототипа на регионалната медия се разказва в редакционната статия „Регионалната библиотека издаде библиография на вестник „Янтра“⁷⁰. Изданието е осъществено с помощта на самата ИК „Янтра Прес“ АД. Новоотпечатаният „Библиографски справочник за седмичника за култура и просвета в „Янтра“ (В. Търново, НБ „П. Р. Славейков, 2006. 104 с.), съдържа библиографията на едноименния в. „Янтра“, излизал в Търново през 1935–1937 г. и разкрива моменти от живота на великотърновци, като предимно предстоящи или отминали мероприятия, събития, свързани с празници, съобщения на различни културни дружества, обяви и сведения за състоянието на икономиката в града и региона. Книгата се състои от 13 раздела и съдържа именен и географски показалец. Тук се проследява от читателите неговият цикъл на развитие като културен орган от страна на читателите 1886–1887 г., под формата на „Илюстриран лист за забава и поучение“. През 1900 г. читателите му го познават под името „Обществено-политически вестник“ – печатен орган на

Народнолибералната партия. В годините 1924–1925 г. е само „Вестник за информация, търговия и култура“, през 1935–1937 г. е под името в. „Янтра“.

Книжовната и историческата тема върху страниците на регионалната печатна медия в началото на 2007 г. трудно намира своето място. Едва в навечерието на празника на Велико Търново, културният отдел помества първата по значение и важност статия за книгата на арх. Т. Теофилов „Църквата „Св. 40 мъченици“ и манастирът „Великата лавра“ в християнското храмово строителство в Търново⁷¹. Изданието включва статии и доклади на архитекта от 1988 до 2007 г. Той се стреми да не повтаря изследванията на предходните учени, които проучват храма, затова насочва вниманието си към други негови особености. Такъв е примерът с мястото на колоните на Омуртаг и Крум в храма и как те са се озовали в него. Разсъжденията се базират на богат изворов фундамент, което показва, че авторът много добре е запознат с документите и данните, свързани около църквата. В книгата си обаче той разработва и нови хипотези около въпроса за църковното средновековно строителство.

Вестникът съобщава и за изключително рядко събитие, което може да се случи в днешно време – погребение на средновековен владетел. Години наред костите на цар Калоян стоят изложени в криптата на Археологическия музей и по това време излизат публикации в медиите, изразяващи съмнение дали това наистина е цар Калоян, от които се страхувал целият Европейски югоизток. Но теориите, тезите и дългогодишните изследвания сочат, че това е всъщност личността на търновския владетел. Оказва се, че той е от малцината средновековни български царе, чието погребение е открито. Време е неговите останки да се върнат на мястото, където са намерени през 1972 г. – в църквата „Св. 40 мъченици“ и препогребани отново. С тази новина на Златина Димитрова – „Помазаха тленните останки на Калоян с вино и елей“, се известява за началото на церемонията по погребението, която предвижда да се „извърши с държавни почести, полагащи се на държавен глава и главнокомандващ на българската армия“⁷². Благодарение на предварителната консервация и металния ковчег „в следващите 2000–3000 г. костите ще са вечни“. Предвижда се те да се проверяват всеки 15 години. Така с този акт се слага край на една

дилема около истинската самоличност и нехристиянското отношение спрямо личността на българския цар и самодържец Калоян.

В следващия брой на вестника е представено цялото събитие. Него аудиторията може да проследи още от самото начало на изданието от първата му страница⁷³. В голямата статия на Зл. Димитрова „С държавни почести погребвахме цар Калоян” тя прави своите коментари и анализи, лични впечатления за целия този акт, които ще се запомни от съвременниците ни. Тя изказва мнението и на самия президент Георги Първанов: „Тази церемония без съмнение има своя дълбок държавнически, църковен и граждански смисъл”. Президентът изтъква: „Надявам се, че няма да е далеч времето, когато В. Търново ще събере в един пантеон мощите на българските владетели, защото ние им дължим това. Вярвам, че днес полагането на тленните останки на цар Калоян е само първата стъпка в тази посока.” Несъмнено това е не само стъпка, а един апел, послание към бъдещите поколения. А именно те ще имат тежката задача да съберат великите мъже на средновековната ни държава, като по този начин покажат силата, обединението, смелостта, дипломатичността и всички онези качества, които трябвало да притежава всеки държавен мъдър и коронован мъж от онази далечна и славна епоха.

Златина Димитрова поднася на читателите си нов поглед върху един текст на Симеон Велики. В статията си „Ново четене на текст от Симеон Велики предлагат трима учени”, тя представя имената на Тодор Моллов, Анчо Калоянов и Мария Спасова в съвместната им книга „Сказание за железния кръст” и епохата на цар Симеон” с нов прочит върху това старобългарско произ-

ведение, което за съжаление не е предизвикало интерес и е било пренебрегвано от учените, тъй като не е добре преведено⁷⁴. Това е основната причина да има много малко негови преписи. Новата книга на тримата учени привлича вниманието със заложените фактори и елементи в нея. Тук владетелят разказва за своята политическа концепция във взаимоотношенията с Византия, където е обявен за войнолюбец. „Този текст нама равен по послания, изграждане, поетика и съдържание не само сред произведенията от Златния век, но и в цялата старобългарска литература”. Мария Спасова е един от най-добрите преводачи на старобългарски език и именно нейно е делото за цялостния превод на текста. Тодор Моллов обогатява изданието с „различните легенди, чудеса и жития на свети Георги от онези години.”

През следващите месеци до 28 октомври 2007 г. регионалният всекидневник акцентира в друга насока – местните избори на територията на община Велико Търново. Налице са големите предизборни кампании на политическите партии от региона и агитационната политика, която те водят за гласовете на своите избиратели. Върху страниците присъстват масово обръщения, призови и обещания за по-добро управление и бъдеще на старата столица. Голям е броят на статистическите данни, които се изобразяват в различни графики, като повечето от тях са изработени от „Алфа рисърч”. Това мащабно представяне на кампанията несъмнено уморява читателите, затова редакционният екип помещава на страниците на „Янтра днес” поредица от пътеписи „Пътешествие”, в които аудиторията се запознава с най-екзотичните и красиви кътчета на планетата.

През първият месец от 2008 г. регионалният всекидневник „Янтра днес“ значително намалява своя поглед към книжовната и историческа тема. Той разширява тематичния си обхват в други области на обществения живот. Все пак налице са и някои публикации, свързани с разбулването на тайни с обществена значимост от недалечното минало.

В един от февруарските броеве излиза историческият коментар на Златина Димитрова „*Мистерии около смъртта и изчезналото тяло на Борис III*”⁷⁵. Българският цар умира през 1943 г. при неизяснени обстоятелства. Личният му шофьор Сава Джеврев в спомените си е категоричен, че владетелят е бил отровен. „*До този момент никога през живота си царят не беше се оплаквал от сърце*”, споделя той и разказва как в кислородната бутилка, от която са му давали да вдишва по време на полета от Германия за България, е „имало нещо, което бавно го е убивало”. Дори известният германски лекар от миналото столетие, Фердинанд Зауербрух, прави изследване и е „*категоричен, че в тялото на монарха има следи от неизвестна отрова от азиатски произход, спираща бавно сърдечната дейност*”. Хора от най-близкото обкръжение на Хитлер припомнят, че „*след като научил за смъртта на българския цар, фюрерът грабнал една стъклена ваза, строшил я в земята и гневно изкрещял: „Не ми стига всичко друго, ами и това ли трябваше да ми се случи*”. Ако съдим по последните думи, то тогава връзката с бързият край на Борис е ясна и всички следите водят към Германия. Но каква е причината и защо са искали неговия край, на този въпрос историческата наука все още търси отговори.

В коментара на Зл. Димитрова се припомня случилото се с тялото на последния български цар, след като е изровено от Рилския манастир. Известно е, че то е преместено в параклиса на двореца Враня, но оттам изчезва твърде мистериозно. Съществуват няколко версии, като най-разпространената е свързана с едно разпореждане на тогавашния външен министър Антон Югов, вследствие на което „*ковчегът бил разбит, а поруганите кости извадени и разпръснати над някакво дърво*”. Според друга версия, изнесена в публикация на вестника, и защитавана от Йордан Дончев „*Знам къде е трупът на цар Борис III*”⁷⁶, великотърновецът

става неволен свидетел на това поругаване и години наред пази в себе си страшната тайна. Знае и точното място. Й. Дончев разказва как през една нощ неизвестни ексхумират тялото на царя, а след това „*заедно с ковчеза го пренесли и изхвърлили в блатата по поречието на Искър край Враня*”. В потвърждение на казаните по-горе думи, самият директор на НИМ проф. Божидар Димитров посочва подобно становище: „*Преди години милиционерски шеф официално обяви, че костите на Борис са били извадени от гроба, но след това били разпилени от мост над дърво край Враня. Писмените му сведения обаче никъде не се говори за ковчез, а само за кости. В показанията му има логика...*”. В публикацията според преподавателя от Великотърновския университет доц. д-р Милко Палангурски „*основен заинтересован от неговата смърт е Москва. Борис III преживе, дори и с руска окупационна армия, трудно би допуснал някои от нещата, които се случиха по разчистването на българската интелигенция и национални сили през октомври – ноември 1944 г. Най-грубата му грешка беше, че той тръгна към безпартийната власт, обезличи партиите и с неговото изчезване на практика се погубиха основите на държавата. Затова единственият, който имаше интерес от неговата смърт, бе великата съветска страна*”.

Вестникът продължава да публикува в свои отделни броеве интересните *пътеписи* от рубриката „*Пътешествие*” и „*Облаче ле бяло*”. Темите, които разглежда, са толкова разнообразни и интересни, че те несъмнено се превръщат сред най-следените от читателите. Другата рубрика в изданието „*О, спомнете ли си, госпожо*” също привлича внимание със своята проблематика. Често в нея се разглеждат доста любопитни и непознати факти за социално-икономическия и културен живот в старата столица.

През 2008 г. и началото на 2009 г. читателите все по-рядко ще се запознават и срещат с публикации, свързани с книжовност и история. Тяхното внимание ще се ангажира във всекидневните и политическите проблематики, акцентите ще падат върху дейността на политическите новини, коментари и рубрики. Културните новини и рубрики, остават на заден план, често на последната страница, едва забележими и мимолетно споменаващи за някое ново книжно заглавие.

Много рядко, в рубриката „Памет” или „О, спомнете ли си, госпожо...”, се акцентира върху отразяването на различни годишни юбилеи; аудиторията има възможността да срещне интересни статии с исторически характер, където е отдадено заслужилото уважение към събитие или личност.

Един от интересните материали със сведения за ранното библиотечното дело у нас, е статията на Златина Димитрова „Откриха находки от библиотеката на свети Патриарх Евтимий”⁷⁷. Благодарение на археологическите разкопки през лятото на 2009 г. проф. Николай Овчаров и ст.н.с. д-р Хитко Вачев запознават търновската общественост със своето значимо откритие. Бронзовата закопчалка и сребърния позлатен обков на средновековна ръкописна книга те откриват по време на своите поучвания в двора на църквата „Св. ап. Петър и Павел”, за която се предполага, че е била част от голямата Патриаршеска библиотека през XIV век; по-късно, десетилетия наред, там се е помещавала Търновската митрополия. Закопчалката е част от средновековно издание с височина близо метър, което „се затваряло с огромни твърди корици”. Както казват откривателите му, то е истинско произведение на изкуството и е част от горната лява страна на книгата. За изготвянето му са използвани всички познати техники от ювелирното изкуство и е несъмнено дело на някое от търновските ателиета, разположени в крепостта Царевец. В 20-сантиметровия фрагмент могат да се видят няколко изображения на архангел и неговия жезъл и изписаните на гръцки думи „*свят, свят, свят*”. Археолозите отнасят тези ценности към последните години от съществуването на Българската държава, преди да бъде унищожена от османските завоеватели. И със сигурност обковите на ръкописната книга, както и самата тя, са станали жертва на униожение по времето на гръцкия владика Иларион Критски.

„Трудове на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” – том първи на направление „Обществени комуникации и информационни науки” – това е новата академична поредица на ВТУ. Вестникът съобщава за нея в статия от 8 ноември 2009 г. под заглавие „Катедра „Библиотекознание и масови комуникации” с нова научна поредица” с автор Ф. Маздрашка. В изданието са включени

студии с различен тематичен характер, които отразяват работата и интересите на катедрата. Според съдържанието си тук, от една страна, присъстват теми свързани с библиотекознанието, а, от друга, с медиите и тяхното функциониране в съвременното информационно общество. Целта на поредицата е да създаде поле на изява, където „място да намерят научните търсения, разработки на специалисти, а и на студентите” в областта на медиите и журналистиката, библиотекознанието, печатните медии и книгоиздаването.

11. Исторически аспекти и книжовни акценти в тематичните страници на вестника през 2010–2011 г.

В културния обзор на тематичната страница 12 „Общество” се поднасят информации и кратки коментари за изтъкнати личности, чиито приноси са недооценени и бързо забравени. Така информационна бележка в бр. 141 от 26 юли 2011 г. известява за предложението на живеещия във Франция българин граф Атанас Ванчев дьо Траси до великотърновската община да се постави барелеф на поета Радко Радков в района на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”⁷⁸. Предложението на началника отдел „Култура” при общината е обсъдено на Академически съвет във ВТУ. Припомня се, че талантливият наш поет е починал на 1 септември 2009 г. на 69 години, самотен и забравен от обществото, изтъкват се заслугите му: „Кавалер на френската култура” за историческата трагедия в стихове „Балдуин Фландърски” – присъдена от парижкия клуб на сенаторите; носител на Кръста на Френската академия на науките за литература и изкуство; единственият българин, награждаван двукратно с международна Наполеонова награда „Солензара” на Френската академия на науките за историческите драми в стихове „Теофано” и „Всенаходно бдение за Апостола”; представянето по покана на Ватикана на авторската му пиеса за светите братя Кирил и Методий; авторството на над 20 драми в стихове, стотици лирически и сатирични сонети⁷⁹. В същата тематична страница се появяват отзиви за нови книги, чието представяне се свързва с промоционалните дейности на Регионална библиотека „П. Р. Славейков” във връзка с популяризиране на творци и личности от Българското възраждане⁸⁰, както и

на издания от университетски преподаватели, свързани с най-новата ни история⁸¹.

Тематичната страница „Литература” също поднася изненадващи акценти. Във февруарския си брой 23 от 2010 г. страницата представя книговедски коментар, в който се известява за сформирано през октомври 2009 г. общество „Айн Ранд България”, за представянето на ново издание на „Атлас изправи рамене” – втора по продажби книга в световната литературна история (след *Библията*) и за нейната авторка Айн Ранд (Алиса Зиновиева Розенбаум), както и за членуващи в книжното общество великотърновци⁸². Книгата „Атлас изправи рамене, включена в издателската колекция „Айн Ранд”, онагледява възгледите на своята авторка от 50-те години на ХХ век, актуални и до днес, за философските принципи, които водят икономиката и обществото, за кодекса от ценности на готовите да поемат отговорност за собствените си преценки и действия личности, които воюват за своята независимост и живеят от труда на собствения си ум⁸³.

Тематичната страница „Новини”, наред с обичайните информации, отразява честването на важни за Великотърновския край исторически събития⁸⁴. Тематичната страница „Интервю” – най-често на с. 7, в откровен разговор по научно-изследователски теми, коментира проекциите „минало – съвременност” в археологическите проучвания на важни за региона и страната археологически обекти⁸⁵.

В „Янтра днес” намират място и материали по проблеми на медиите и печатните комуникации. В брой 207 от 2 ноември 2009 г. Здравка Маслянкова публикува пространно интервю с директора на Центъра за международна медийна помощ към Националната фондация за демокрация във Вашингтон Маргарит Съливан, в откровен разговор за проблема за оцеляването на печатните медии в условията на икономическа и финансова криза, намаляваща реклама и драстично свиване на тиражите⁸⁶. В тематичната седма страница „Новини”, в същия брой, репортаж отразява международна среща на националните информационни агенции от Югоизточна Европа и Черноморския регион, проведена в старата столица⁸⁷. Сред участниците са генералният директор Матиаш Винце – председател на Асоциацията на европейските информационни агенции,

директорът на БТА Максим Минчев. Генералният директор на ТАНЮГ Бранка Джукич и зам.-министърът на културата на Сърбия Наташа Вучкович-Лесендрич посещават църквата „Св. 40 мъченици” и се покланят на гроба на св. Сава Сръбски. Провежда се среща с ректора на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”, обсъждат се въпроси, свързани със защитата на авторските права на информационно съдържание⁸⁸.

В статиите, репортажите и кореспонденциите на „Янтра днес” през пролетните и летните месеци на 2011 г. се откриват важни сведения с исторически характер, за селища от региона, за нови и продължаващи археологически разкопки, припомнят се важни събития, свързани с историята на Великотърновския край. През август, когато е месецът за отпуски и информацията трудно се събира, дори културната проблематика вече се изнася като уводен материал на първа страница и коментарна част на цяла тематична страница осма „Вяра” в броя от 8 август 2011 г., посветен на историята и съвременните проблеми на Марянский манастир „Свето Преображение Господне”⁸⁹. В тематичната страница, която е във формата на пространен репортаж от Марянский манастир, репортерката от културния отдел на изданието Златина Димитрова умело влита исторически разкази и легенди, за да пресъздаде автентичната атмосфера на средновековната обител, да очертае нейната значимост и да внуши спешната необходимост от грижи за нейната поддръжка като едни от духовните символи на българщината в Централна Северна България. В репортажа са вкарани и ефектни цветни фотографии от мястото на събитието.

Дори в някои поздравии за юбилеи (оформени като цветна реклама), могат да се открият сведения за творци на книжовната нива⁹⁰.

През 2011 г. продължава и тематичната страница – рубрика „Маршрути”, в която се използват пътеписи, репортажи и пътни бележки за пресъздаване на впечатления от пътувания в страната и чужбина. Ефектни цветни илюстрации онагледяват и допълват текстовете. Повечето от авторите са от редакционния екип на вестника⁹¹. За публикациите се използват петъчните броеве (петък–неделя), с повече развлекателни публикации.

„Янтра днес” отразява и ежегодния Международен летен семинар по българистика, провеждан във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”. Нерядко журналистите от изданието се натъкват на интересни личности, свързани с популяризиране на родната книжовност зад граница⁹².

В тематичната страница “История”, в броя си от 11 август 2011 г., вестникът дава място за дискусия, свързана с паметните знаци в България, като е представено гледището на доц. д-р Андрей Андреев, декан на Историческия факултет при ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”, според когото събарянето на едни и въздигането на други паметници съществува в различни периоди, още от Елада и Древен Рим, през Средновековието, Великата френска революция, революцията в Русия от 1917 г., въвеждането на съветската власт и сетне смяната ѝ с демокрация, но това не означава, че връзките с миналото могат да се разрушат със събарянето на даден монумент: „Още повече, че в България има много паметници-символи, които са близки до българина и дори обединяват нацията. Така е с монумента на връх Шипка, паметниците на светите братя Кирил и Методий и статуята на цар Освободител пред българския парламент”⁹³. Според великотърновския историк темата за Паметника на съветската армия и на Альоша в Пловдив периодично, от 1990 г. насам, се повдига преди избори, с цел да се натрупат политически дивиденди⁹⁴. Любопитни за съвременния читател исторически факти се изнасят и в тематичната страница пета „Находки”⁹⁵. Почти същата тематика разработва и страница седма „Разкопки”⁹⁶ – в репортажа, наред с информацията за открита крепост от късната античност в местността Михнева могила край с. Добри дял журналистката Златина Димитрова изнася нови исторически факти и предава легенди за заровено съкровище от царската хазна на Иван Шиман след падането на Търново под османска власт. В същия брой, на цяла цветна страница „Вяра”, Зл. Димитрова интерпретира в общ разказ с пътеписен отенък редица легенди от времето на царете Калоян и Иван Асен II, както и от по-ново време, свързани с чудеса по светите места във Велико Търново и околностите – манастири, чудотворни икони, целебни извори, аязмо с лековита вода⁹⁷.

В края на август 2011 г. „Янтра Днес” включва в рубриката „Памет” пространна историко-биографична статия за живота и делото на ген. Данаил Николаев – „патриарха на българската войска”, като материалът е с оригинална снимка с положен личен автограф от 1937 г. и репродукция на портрета му, рисуван от Ярослав Вешин от 22 септември 1908. Статията на Св. Стефанов е едно от удачните редакционни попадения през цялото съществуване на изданието. Характеризира се с обзорна, точна и биографично изчерпателна фактология, очертаваща портрета на една изключителна личност, дала много за изграждането на българската войска след Освобождението⁹⁸. Интересен е и графичният подход при разположението на тематичната страница, включващ цветна репродукция и архивна чернобяла фотография, разположени на геометрично-диагонален принцип. Още в началото на септември 2011 г. същият автор отново се връща към историографските аспекти на темата *Девети септември*, опитвайки се да припомни малко познати обстоятелства и събития, свързани с предаването на властта в старата столица в ръцете на представители на Отечествения фронт⁹⁹. И този път в „Памет” статията е придружена със илюстративен материал – стари документални фотографии и едно факсимиле на оригинален документ от епохата. Подобен подход при излагане на исторически обстоятелства от новата и най-новата ни история може да се намери и в други издания на демократичния преход в региона като „Синьо време”, „Времена”, „Добро утро”, „Борба”. „Янтра днес” продължава и обогатява тази традиция и с помощта на новите оформителски подходи в графичната визия на информационния всекидневник.

От казаното дотук се налагат няколко обобщаващи извода:

– В „Янтра днес” читателите откриват не само удобния формат, на който той се издава през годините, но и постепенно подобряващ се графичен дизайн, който се прилага и в публикациите с исторически и книговедски характер.

– Водещите новини и събития се придружават с цветен снимков материал не само на външните страници – първата и последната, но и във вът-

решните, с което се привлича още повече вниманието върху тях.

– Допълнителните притурки, които са част от него и се издават във формата на печатното издание, също носят спецификата на историографска и културна информация.

– През последните години историческата и книжовната тема не присъства така силно и актуално по страниците на изданието, като се свързва предимно с отразяване на събития, годишнини, юбилеи, традиционни културни мероприятия на община В. Търново и ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Регионалния исторически музей, Регионална библиотека „П. Р. Славейков“ и други институции. Културно-историческите публикации, рецензиите и отзивите за нови книги, интервютата с писатели и учени по проблеми на наука и аспекти на книжовността заемат вътрешни страници, както и последната страница на изданието. Липсва категорично отредена територия за тези материали. Донякъде тези функции изпълняват тематичните страници „Новини“, „Общество“, „Изкуство“, „Интервю“, „Вяра“, „История“, „Разкопки“, развлекателната страницарубрика с публицистичен привкус „Маршрути“.

Коментарните статии, интервютата, репортажите на исторически теми развиват дискусии, онагледяват хипотези, развенчават митове, стремят се да разбулят мистериозни факти и обстоятелства – погребението цар Калоян, смъртта на Борис III, изваждат на бял свят позабравени и дори неизвестни факти – такава са сведенията за Никополис ад Иструм, гроба на цар Борис Първи Покръстител в Марянский манастир, неоткрита крепост от Късната античност край Михнева могила, коментират се историографски теми в представяни нови издания с общоноционално и регионално значение. Често фактите от историята се предават с добре поднесени легенди и предания от Великотърновския край, които се превръщат в приятно и увлекателно четиво, облагородяват и внасят свеж привкус в контекста на репортажа, коментарната статия, кореспонденцията.

„Янтра днес“ е извор на библиографска и книговедска информация – както за книги на столични издателства, така и особено на издателските формации от Велико Търново и региона, с техни изтъкнати автори, библиотечни поредици,

сери. Постепенно изданието се превръща във важен информационен носител, неизменна част от ежедневието на старата столица. Историческата и книжовната проблематика заемат своето специално място във вестника и продължават да формират модерния облик на тази голяма регионална медия в контекста на съвременните печатни комуникации.

БЕЛЕЖКИ

¹ **Димитрова, Зл.** Митрополитската библиотека пак ще отвори врати наесен. // Я н т р а д н е с, № 39, 17 септ. 1998. *За нейното затваряне пише още в. „Синьо време“ в бр. 10 от 22 март 1991 г. – статията на Румяна Николова „Сто и двадесет години навърши митрополитската библиотека“, в която се коментира проблемът за назначаването на библиотекар на цял щат и за лошото състояние на помещенията, където се намират едни от най-старите и ценни книги в тази библиотека с традиции.*

² **Александрова, С.** Политици и историци ще дойдат в старата столица. // Я н т р а д н е с, № 42, 22 септ. 1998.

³ **Минчева, Тянка.** Сноп пръчки на Царевец е паметен знак на Независимостта. // Я н т р а д н е с, № 42, 22 септ. 1998.

⁴ Я н т р а д н е с, № 47, 1 окт. 1998.

⁵ **Начева, Р.** Романите на магьосника Коелю тръгват към българския читател от В. Търново. // Я н т р а д н е с, № 83, 20–22 окт. 1998.

⁶ Пак там.

⁷ Пак там.

⁸ **Йорданова, Т.** Цветен сборник с историята на ВТУ. // Я н т р а д н е с, № 91, 2 дек. 1998.

⁹ **Митков, Г.** Националният суверинитет е основната идея на държавника. // Я н т р а д н е с, № 8, 13 ян. 1999.

¹⁰ **Генчева, Цв.** Търновски лекари участват в приемането на първия здравен закон през 1879 година. // Я н т р а д н е с, № 18, 27 ян. 1999.

¹¹ Пак там.

¹² Пак там.

¹³ Пак там.

¹⁴ Пак там.

¹⁵ Пак там

¹⁶ Я н т р а д н е с, № 70, 9–1 апр. 1999.

¹⁷ **Василева, Г.** Погледът към литературната класика като културна памет и живот. // Я н т р а д н е с, № 70, 9-11 апр. 1999. Отзивът е по повод на новоизлязлата книга: **Василев, Сава.** Литературна класика: 13 интерпретации. В. Търново, Слово, 1999. *Сред избраните автори, на които авторът посвещава своите критически текстове, са Иван Вазов, Христо*

Ботев, Димчо Дебелянов, Христо Смирненски, Пенчо Славейков, Ангел Каралийчев, Йордан Йовков, Емилиян Станев, Йордан Йовков, Никола Вапцров и Димитър Димов.

¹⁸ Я н т р а д н е с, № 164, 24 авг. 1999.

¹⁹ **Тодоров, Г.** Петезичен речник на стандартизираните термини по информационни технологии // Я н т р а д н е с, № 175, 8 септ. 1999.

²⁰ **Бистра Девизова.** Епидемии и природни бедствия сполетели търновци в края на XIX и първите десетилетия на XX в. // Я н т р а д н е с, № 186, 23 септ. 1999.

²¹ Я н т р а д н е с, № 228, 22 ноем. 1999.

²² Я н т р а д н е с, № 228, 22 ноем. 1999.

²³ Пак там

²⁴ Пак там.

²⁵ **Медникаров, Хр.** Три приказки на братя Грим, събрани в едно. // Я н т р а д н е с, № 2, 5 ян. 2000.

²⁶ **Глушков, Хр.** Руско-турската война от 1977–1978 г., мирът и Европа. // Я н т р а д н е с, № 43, 2 март 2000.

²⁷ **Петров, Ан.** Излезе единствената книга на Висоцки, подготвена от него. // Я н т р а д н е с, № 147, 27 юли 2000.

²⁸ **Стефанов, Св.** Бунтари и авантюристи в Средновековна България. // Я н т р а д н е с, № 209, 24 окт. 2000.

²⁹ Я н т р а д н е с, № 241, 7 дек. 2000.

³⁰ Я н т р а д н е с, № 39, 26 февр. 2001.

³¹ **Стефанов, Св.** „Повечето български политици имат къса памет“. // Я н т р а д н е с, № 124, 2 юли 2001.

³² Я н т р а д н е с, № 221, 15 ноем. 2001.

³³ **Дживодерова, Б.** „Жените на Варшава“ от Георги Марков излиза за първи път на български. // Я н т р а д н е с, № 28, 11 февр. 2002.

³⁴ Я н т р а д н е с, № 121, 25 юни 2002.

³⁵ **Дживодерова, Б.** Лесно ли се управлява издателство. // Я н т р а д н е с, № 6, 10–12 ян. 2003.

³⁶ **Дживодерова, Б.** Търновски преподавател съставя първия речник по риторика. // Я н т р а д н е с, № 157, 15–17 авг. 2003.

³⁷ **Митова-Ганева, К.** 60 години от смъртта на Борис III Търновски. // Я н т р а д н е с, № 172, 5–7 септ. 2003.

³⁸ **Александрова, С.** Цар, севастократор или неизвестен Калоян е бил погребан в Св. 40 мъченици. // Я н т р а д н е с, № 180, 17 септ. 2003.

³⁹ **Александрова, С.** В „Св. 40 мъченици“ не е погребан цар Калоян. // Я н т р а д н е с, № 183, 22 септ. 2003.

⁴⁰ **Александрова, С.** Търновци чакаха повече от час да видят Калояновото погребение. // Я н т р а д н е с, № 184, 23 септ. 2003.

⁴¹ **Дживодерова, Б.** Българските японисти вече си имат и великотърновски речник. // Я н т р а д н е с, № 222, 14–16 ноем. 2003.

⁴² Я н т р а д н е с, № 13, 21 ян. 2004.

⁴³ **Стефанов, Св.** Областният управител подари рядка книга за Стамболов на Историческия музей. // Я н т р а д н е с, № 27, 10 февр. 2004.

⁴⁴ Я н т р а д н е с, № 64, 1 апр. 2004.

⁴⁵ Съвременен поглед към Америка. // Я н т р а д н е с, № 69, 8 апр. 2004.

⁴⁶ Я н т р а д н е с, № 80, 26 апр. 2004.

⁴⁷ Я н т р а д н е с, № 86, 5 май 2004.

⁴⁸ **Стефанов, Св.** Уникален сборник издаде централния военен архив. // Я н т р а д н е с, № 114, 15 юни 2004.

⁴⁹ **Дживодерова, Б.** С много обич към „корените си“. // Я н т р а д н е с, № 137, 16–18 юли 2004.

⁵⁰ Я н т р а д н е с, № 145, 28 юли 2004.

⁵¹ **Дживодерова, Б.** „Слово“ преиздаде първата книга за В. Търново на акад. Иван Радев“. // Я н т р а д н е с, № 253, 29 дек. 2004.

⁵² **Дживодерова, Б.** Дневниците на писателя дисидент Йордан Велчев излязоха във В. Търново. // Я н т р а д н е с, № 253, 29 дек. 2004.

⁵³ **Дживодерова, Б.** Великотърновец анализира математическите познания на средновековните българи. // Я н т р а д н е с, № 253, 29 дек. 2004.

⁵⁴ **Христова, М.** Показват в юбилейна изложба повече от 3000 руски книги. // Я н т р а д н е с, № 64, 1–3 апр. 2005.

⁵⁵ 20 г. творческа дейност чества писателя Лъчезар Георгиев. // Я н т р а д н е с, № 99, 25 май 2005.

⁵⁶ **Димитрова, Зл.** Показват първата книга на Бачо Киро с автограф. // Я н т р а д н е с, № 130, 7 юли 2005.

⁵⁷ **Б. Дживодерова, Б.** Доц. Емануилов доказва, че Александър II е идвал в България. // Я н т р а д н е с, № 153, 9 авг. 2005.

⁵⁸ **Дживодерова, Б.** Издателство „Босилков“ издаде два аблума за уникалните красоти на Велико Търново. // Я н т р а д н е с, № 184, 26 септ. 2005.

⁵⁹ Христова, М. Национална библиотечна конференция ще се проведе във Велико Търново. // Я н т р а д н е с, № 225, 22 ноем. 2005.

⁶⁰ **Стефанов, Св.** Журналист написа книга за търновските пощенци. // Я н т р а д н е с, № 24, 3–5 февр. 2006.

⁶¹ **Стефанов Св.** Книга, преведена от търновка, води класациите. // Я н т р а д н е с, № 64, 31 март–2 апр. 2006.

⁶² Я н т р а д н е с, № 117, 16–18 юни 2006.

⁶³ Я н т р а д н е с, № 122, 23–25 юни 2006.

⁶⁴ Я н т р а д н е с, № 126, 29 юни 2006.

⁶⁵ Я н т р а д н е с, № 137, 14 юли 2006.

⁶⁶ Я н т р а д н е с, № 159, 15 авг. 2006.

⁶⁷ **Стефанов, Св.** Непознатите търновски царици разкрива доц. д-р Пламен Павлов. // Я н т р а д н е с, № 172, 1–3 септ. 2006.

⁶⁸ **Стефанов, Св.** Българските царици са били еманципирани. // Я н т р а д н е с, № 177, 8–10 септ. 2006.

⁶⁹ **Димитрова, Зл.** „Българските книги ги няма в Европа”. // *Я н т р а д н е с*, № 191, 28 септ. 2006.

⁷⁰ Регионалната библиотека издаде библиография на вестник „Янтра”. // *Я н т р а д н е с*, № 221, 9 ноем. 2006. Тук ще добавя, че в цитирания библиографски справочник, след основния текст, е публикувана обзорна статия на зам.-гл. редактор на „Янтра днес” „За новия вестник „Янтра днес” (с. 96–103), в която се прави кратък преглед на графичния облик и тематичните посоки на новата регионална медия през осемте години на нейното съществуване. За същото издание виж и статията ми: **Асенова, Стела**. Библиографски издания, свързани със старата столица. // *Б и б л и о т е к и*, четене, комуникации (пета национална наочна конференция 22–23 ноември 2006 г., посветена на 105 години от рождението на проф. Тодор Боров). В. Търново, Унив. изд. Св. св. Кирил и Методий, 2007, с. 164–166.

⁷¹ **Димитрова, Зл.** Арх. Теофилов събира 200-годишните проучвания на „Св. 40 мъченици в книга”. // *Я н т р а д н е с*, № 55, 21 март 2007.

⁷² **Димитрова, Зл.** Помазаха тленните останки на Калоян с вино и елей. // *Я н т р а д н е с*, № 76, 19 апр. 2007.

⁷³ **Димитрова, Зл.** С държавни почести погребяхме цар Калоян. // *Я н т р а д н е с*, № 77, 20–22 апр. 2007.

⁷⁴ *Я н т р а д н е с*, № 81, 26 апр. 2007.

⁷⁵ **Димитрова, Зл.** Мистериите около смъртта и изчезналото тяло на Борис III. // *Я н т р а д н е с*, № 37, 22–24 февр. 2008.

⁷⁶ *Я н т р а д н е с*, № 35, 20 февр. 2008.

⁷⁷ *Я н т р а д н е с*, № 100, 19–21 юни 2009.

⁷⁸ **Димитрова, Зл.** Правят барелеф на Радко Радков. // *Я н т р а д н е с*, № 141, 26 юли 2011, с. 12.

⁷⁹ **Димитрова, Зл.** Цит. съч., с. 12.

⁸⁰ **Димитрова, Зл.** Акад. Иван Радев събра в двутомник творчеството на Бачо Киро. // *Я н т р а д н е с*, № 132, 13 юли 2010, с. 12.

⁸¹ Доц. Петко Петков от ВТУ събра в сборник изследванията си за най-новата ни история. // *Я н т р а д н е с*, № 23, 3 февр. 2010, с. 12.

⁸² **Петрова, Марина.** Десетки търновци членуват в общество „Айн Ранд”. // *Я н т р а д н е с*, № 23, 3 февр. 2010, с. 5.

⁸³ Пак там, с. 5.

⁸⁴ Честваха 133 г. от героичните боеве края Елена [Редакционна]. // *Я н т р а д н е с*, № 236, 7 дек. 2010, с. 5.

⁸⁵ **Димитрова, Зл.** Проф. Андрию Полтър и ст. н. с. д-р Венцислав Динчев: „Никополис ад Иструм има дадености да се превърне в туристическа фабрика”. // *Я н т р а д н е с*, № 134, 15 юли 2010, с. 7.

⁸⁶ **Маслянкова, Здр.** „Обществото трябва да търси сериозната журналистика” (В САЩ заради кризата големите вестници намалиха тиражите си, но регионалните ги увеличиха). // *Я н т р а д н е с*, № 207, 2 ноем. 2009, с. 1–2.

⁸⁷ **Димитрова, Зл.** 23 информационни агенции на форум във Велико Търново. // *Я н т р а д н е с*, № 207, 2 ноем. 2009, с. 7.

⁸⁸ Пак там, с. 7.

⁸⁹ **Димитрова, Зл.** Руши се църква на 13 века, в която е погребан цар Борис Покръстител От 1936 г. не е правен основен ремонт на светата обител в с. Марян. Иманяри ровят за наследството на Кера Тамара. // *Я н т р а д н е с*, № 150, 8 авг. 2011, с. 1; **Димитрова, Зл.** Хълмът на Марянский манастир се нуждае от спешен ремонт (Иманяри търсят в обителта гроба на св. Цар Борис Покръстител и наследството на Кера Тамара). // *Я н т р а д н е с*, № 150, 8 авг. 2011, с. 8.

⁹⁰ Поетът Янислав Янков на 70 години (Честит юбилей, приятелю!). // *Я н т р а д н е с*, № 145, 1 авг. 2011, с. 12.

⁹¹ Виж напр.: **Колева, Марина.** Дивото зове на север, където има само плаж и плясък на вълни. // *Я н т р а д н е с*, № 149, 5–7 авг. 2011 /петък-неделя/, с. 5.

⁹² Виж напр. **Димитрова, Златина.** Студентка от Анкара превежда на турски Чудомир и Хайтов. // *Я н т р а д н е с*, № 149, 5–7 авг. 2011 /петък-неделя/, с. 4. Репортажът отразява фрагмент от книжовните комуникации на докторанта по български език от Анкарския университет, Република Турция, Гюзде Боджал, заела се да превежда текстове на български класици – Иван Вазов, Захари Стоянов, както и разказите на Чудомир и Николай Хайтов.

⁹³ **Димитрова, Зл.** Паметниците в България винаги са били повод за разделение (Цялата история на човечеството е съпроводена със събарянето на едни паметни знаци, за да може на тяхно място да бъдат издигнати други). // *Я н т р а д н е с*, № 153, 11 авг. 2011, с. 7.

⁹⁴ Пак там.

⁹⁵ **Димитрова, Зл.** Търновският музей показва свои съкровища във Виена. // *Я н т р а д н е с*, № 151, 9 авг. 2011, с. 5; **Димитрова, Зл.** Резервоар от II век захранвал с вода над 300 години Никополис ад Иструм (Кражби по водопровода е имало още през римската епоха). // *Я н т р а д н е с*, № 151, 9 авг. 2011, с. 5.

⁹⁶ **Димитрова, Зл.** На Михнева могила край Добри дял разкриха крепост с порта и кула от IV–V (По време на българо-британска експедиция). // *Я н т р а д н е с*, № 155, 15 авг. 2011, с. 7.

⁹⁷ **Димитрова, Зл.** По светите места във Велико Търново и околността и до днес стават чудеса (Днес е големият християнски празник Успение на Света Богородица). // *Я н т р а д н е с*, № 155, 15 авг. 2011, с. 8.

⁹⁸ **Стефанов, Св.** Данаил Николаев – Патриархът на българската войска (Памет). // *Я н т р а д н е с*, № 165., 29 август 2011, с. 8.

⁹⁹ **Стефанов, Св.** На 9.IX. Велико Търново посреща партизаните от Килифаревската чета (Памет). // *Я н т р а д н е с*, № 172, 9–11 септ. 2011, с. 6.

